

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte predsedníčky JUDr. Margity Fridovej a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej v právnej veci žalobcu: **Mgr. K. S., L. C. u Z. G.**, S., zast. JUDr. A. G., advokátkou, B., T. proti žalovanému: S., O. o zaplatenie 791 713,68,- Sk s prísl., na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 215/05-91 zo dňa 12. januára 2006 takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 215/05-91 zo dňa 12. januára 2006 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd ako súd odvolací zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že žalovanému uložil, aby zaplatil žalobcovi Sk 252 015,- . Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

V dôvodoch svojho rozsudku uviedol, že z obsahu spisu zistil, že žalobca si uplatnil proti žalovanému právo na zaplatenie 791 713,68,- Sk titulom poplatku z omeškania za oneskorenú úhradu 22 faktúr, ktorými žalovanému vyúčtoval hodnotu liekov vydaných pre poistencov žalovaného, ktoré boli splatné v období od 12.3.2003 do 8.9.2004. Žalovaný

pred súdom namietal počet dní omeškania, ktoré žalobca vyúčtoval ako aj skutočnosť, že žalobcovi vzniklo právo na poplatok z omeškania za omeškanie od 1.6.2003 do 15.7.2004 len vo výške 0,01% z dlžnej sumy za každý deň omeškania a nie vo výške 0,1% ako si ich uplatnil.

Základnou otázkou v odvolacom konaní preto bolo, aký dopad má na nárok navrhovateľa nález Ústavného súdu SR zo dňa 17.5.2004 publikovaný v Zbierke zákonov dňa 15.7.2004. Podľa ust. čl. 125 ods. 1 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky, a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Ak ústavný súd svojim rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúlad, strácajú príslušné predpisy, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. Orgány, ktoré tieto právne predpisy vydali, sú povinné do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu uviesť ich do súladu s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami vyhlásenými spôsobom ustanoveným zákonom. Ak tak neurobia, také predpisy alebo ich časti, alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia (čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky). Podľa § 41a ods. 3 zák. č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, stratou účinnosti, prípadne platnosti právnych predpisov na základe Nálezu Ústavného súdu sa neobnovuje platnosť právnych predpisov nimi zrušených, ak však išlo len o ich zmenu alebo doplnenie, platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením. Z dikcie citovaného článku ústavy, ako aj z ustanovenia § 41a zák.č. 38/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov, jednoznačne vyplýva, že pokiaľ išlo len o zmenu alebo doplnenie zákona a o ktorej zmene alebo doplnení ústavný súd v náleze vyslovil jej nesúlad s ústavou, takéto ustanovenie dňom zverejnenia rozhodnutia ústavného súdu v Zbierke zákonov stráca účinnosť a účinnosť nadobúda skorší právny predpis pred touto zmenou alebo doplnením.

Zákon č. 138/2003 Z.z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 273/1994 Z.z. nadobudol účinnosť dňom 1.6.2003 a stratil ju dňom 15.7.2004. V čase jeho účinnosti činil podľa § 38 ods. 4 poplatok z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr sadzbu 0,01% z dlžnej sumy za každý deň omeškania. V prejednávanom prípade omeškanie žalovaného, za ktoré si žalobca právom vyúčtoval poplatok z omeškania začalo plynúť pred nadobudnutím účinnosti zák.č. 138/2003 Z.z., ale aj za jeho účinnosti ako aj po strate jeho účinnosti t.j.

po 15.7.20004. Preto mu patrí poplatok z omeškania za obdobie do 31.5.2003 v sadzbe 0,1% denne a po tomto dátume len v sadzbe 0,01% denne do 15.7.2004 a po tomto dátume opäť vo výške 0,1% denne. Na základe takto zisteného skutkového i právneho stavu odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, vyvodil však z neho nesprávne právne závery, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil podľa § 220 ods. 1 OSP tak, že žalobcovi priznal poplatok z omeškania vo výške 252 015,- Sk. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 v spojení s § 142 ods. 2 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca dovolanie.

Namieta, že s argumentmi uvedenými v rozsudku krajského súdu nesúhlasí, a to z dôvodu, že § 38 ods. 4 podľa novely č. 138/2003 Z.z. stratil svoju účinnosť ako aj platnosť v dôsledku vydaného nálezu Ústavného súdu SR č. 396 zo 17.mája 2004. Týmto nálezom ústavný súd tento paragraf novely vyhlásil za protiústavný a z dôvodovej správy vyplýva, že je to práve v dôsledku diferencovanej úpravy poplatku z omeškania, ktorá vznikla po prijatí tejto novely, podľa ktorej si zdravotnícke zariadenie voči poisťovni mohlo uplatniť poplatok z omeškania vo výške 0,01% za každý deň omeškania, avšak zdravotná poisťovňa si voči svojim dlžníkom uplatňovala poplatok z omeškania vo výške 0,1% až 0,2% za každý deň omeškania.

Podľa § 41a ods.1,2,3 zák.č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu SR o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, právny predpis jeho časti alebo niektoré jeho ustanovenia strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu SR v Zbierke zákonov. Dňa 15.1.2005 po uplynutí 6 mesačnej lehoty, v ktorej mala Národná rada SR uviesť ustanovenie § 38 ods. 4 zák. č. 273/94 Z.z. v znení novely č. 138/2003 Z.z do súladu s ústavou, a preto toto ustanovenie upravené novelou č. 138/2003 Z.z. stratilo týmto dňom aj platnosť. V zmysle vyššie citovaného zákona o organizácii Ústavného súdu SR podľa § 41a stratou účinnosti prípadne platnosti právnych predpisov na základe nálezu Ústavného súdu sa neobnovuje platnosť právnych predpisov nimi zrušených ak však išlo len o ich zmenu alebo doplnenie platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením. Pred novelou č. 138/2003 Z.z. ktorej § 38 ods. 4 ústavný súd vyhlásil za protiústavný platil skorší právny predpis a to zákon č. 273/94 Z.z., ktorého § 38 ods. 4 ustanovil poplatok z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania. Keďže toto ustanovenie predchádzalo novele 138/2003 Z.z., a teda bolo skorším právnym predpisom, prináleží navrhovateľovi aj po 1.6.2003 poplatok z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania. Navrhuje, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací prejednal dovolanie žalobcu po zistení, že dovolanie je prípustné a dospel k záveru, že je aj dôvodné.

Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie poplatku z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr žalovaným. Poplatok z omeškania a jeho výšku upravuje ustanovenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení v znení do 31.5.2003 vo výške 0,1% za každý deň omeškania a od 1.6.2003 bola novelou č. 138/2003 Z.z. zmenená výška poplatku z omeškania, ktoré bola povinná pri omeškaní s platením zaplatiť zdravotná poisťovňa na 0,01% za každý deň omeškania.

Nie je sporné, že nálezom Ústavného súdu SR vyhláseného v Zbierke zákonov dňa 15.7.2004 bolo ustanovenie § 38 ods. 4 zák. č. 138/2003 Z.z. vyhlásené za protiústavné čím stratilo účinnosť a po uplynutí šesťmesačnej lehoty aj platnosť (§ 41a zák.č. 38/1993 Z.z.).

Sporným medzi účastníkmi zostalo posúdenie výšky vyúčtovaného poplatku z omeškania t.j. ktorý právny predpis ho upravuje v čase od 1.6.2003 do 17.5.2004. Podľa § 41a ods. 1 zákona o ústavnom súde právny predpis, jeho časti alebo niektoré jeho ustanovenia strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov. Podľa § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde stratou účinnosti, prípadne platnosti právnych predpisov na základe nálezu ústavného súdu sa neobnovuje platnosť právnych predpisov nimi zrušených, ak však išlo len o ich zmenu alebo o doplnenie platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením. Z nálezu ústavného súdu sp. zn. PL.ÚS 38/03 zo 17.5.2004 vyplýva, že ústavný súd okrem iného vyslovil aj nesúlad ustanovenia § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení s čl. 20 ods. 1 druhou vetou v spojení s čl. 13 ods. 3 a 4 Ústavy. Nález bol uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 396/04 Z.z. dňa 17.5.2004. Podľa čl. 125 ods. 3 ústavy ak ústavný súd svojim rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúlad, strácajú príslušné predpisy, ich časti prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. Orgány, ktoré tieto predpisy vydali sú povinné do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu uviesť ich do súladu s ústavou. Ak tak neurobia, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia.

Treba preto posúdiť v predmetnom prípade hmotnoprávne účinky nálezu ústavného súdu o nesúlade právnych predpisov. Tieto podľa nálezov Ústavného súdu pri posudzovaní predmetnej problematiky (č.I.ÚS 159/06-29 č.I.ÚS 60/-24) pôsobia ex tunc, teda nie iba od momentu uverejnenia nálezu, pretože ide o aplikáciu nesúladného právneho predpisu. Ústavný súd v tejto súvislosti vyslovil, že hoci ústava a zákon o ústavnom súde nemajú

výslovné ustanovenia o hmotnoprávných účinkoch nálezu o nesúlade vydaného pred právoplatným skončením konania, treba dôjsť k záveru, že v týchto veciach nastávajú hmotnoprávne účinky pre všetkých účastníkov ex tunc. Pri kolízii medzi princípom zachovávanía ústavnosti a princípom právnej istoty treba dať prednosť princípu ústavnosti.

Z uvedeného teda vyplýva, že súd nebude aplikovať ustanovenie § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení v znení zákona č. 138/2003 Z.z. ani na prípady pred uverejnením nálezu ústavného súdu, pretože by aplikoval právny predpis, ktorý nie je v súlade s ústavou. Platí preto v zmysle § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde skoršie znenie ustanovenia § 38 ods. 4, ktoré upravovalo poplatok z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania na celé omeškanie žalovaného s úhradou faktúr.

Podľa § 243b ods. 1 OSP dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne, inak napadnuté rozhodnutie rozsudkom zruší. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, vráti mu vec na ďalšie konanie. Vzhľadom na uvedené závery dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 22.januára 2008

JUDr. Margita Fridová, v. r.
predsedníčka senátu